

Til By-, Land- og Kirkeministeriet
km@km.dk

Akt nr.: 477939
Sagsnr. 2025 – 4679

Vartov, 22. august 2025

Grundtvigsk Forums høringssvar

I forbindelse med lovforslag vedr. forenkling og bedre understøttelse af menighedsrådsarbejdet

Grundtvigsk Forum (stiftet 1898) er en forening bestående af enkeltmedlemmer og kredse ud over hele landet med hovedsæde på Vartov, Farvergade 27, København. Foreningens formål er at udbrede kendskab til Grundtvigs tanker om kristendom og menneskeliv gennem oplysningsvirksomhed om folkelige og kirkelige spørgsmål, styrke samhørigheden mellem kirke og folk i Danmark, at sikre frihed og gode vilkår for evangeliets forkyndelse og at fremme et forpligtende folkeligt fællesskab.

Grundtvigsk Forums styrelse vil indledningsvist give udtryk for glæde over, at man med arbejdet med den fremlagte rapport og det efterfølgende lovgivningsarbejde forholder sig til både de undersøgelser, der har peget på et belastet arbejdsmiljø mange steder i folkekirken og til det faktum, at en stor mængde menighedsrådsmedlemmer har ønsket forenkling af menighedsrådsarbejdet.

For Grundtvigsk Forum er det afgørende, at de folkevalgte menighedsråd ikke kun er en bestyrelse, men også er sognemenighedens valgte repræsentanter. Som sådan skal deres mulighed for at udføre deres tillidshverv styrkes, sådan at deres medejerskab og engagement fastholdes. Her tilslutter vi os I.C. Christensens ord: "*Vil man gøre Folkekirken afholdt af dens medlemmer, da bør man (...) give dem indflydelse på styrelsen af folkekirkens sager, thi derigennem vækkes interesse og kærlighed for dem.*"

I Grundtvigsk Forums styrelse findes der flere synspunkter på de forskellige dele af lovforslaget – også nogle af dem, der berøres nedenfor – men vi vil som fælles svar på lovforslaget gerne fremkomme med følgende bemærkninger:

1. Vedrørende § 2: Vi er klar over, at det mange steder kan være vanskeligt at stille fuldt menighedsråd velvidende at der er forskel på land- og bysognes udfordringer. Ideal i rapporten for det lovforberedende arbejde er effektive bestyrelser, men vi mener dog, at ligesom bysognes menighedsråd kan blive for stor, så kan landsognes menighedsråd blive for små, hvor opgaverne er mange og store. Vi mener ikke at kræfter i menighedsrådet uden videre kan erstattes af frivillige kræfter ad hoc. Der er principiel forskel på folkevalgte til tillidshverv, der har mandat og kan holdes ansvarlige og er forpligtet på kontinuitet på den ene side og frivillige, der ikke tilsvarende kan holdes ansvarlige, på den anden. Folkekirkens midler og beslutninger bør forvaltes af folkevalgte.

- a. Provsten bør være født medlem af et menighedsråd, for at have forankring i lokalt kirkeliv og menighedsråd (stk. 1)
 - b. Suppleringen af medlemmer med en ekstra, og forslag om ekstra medlemmer pr. sogn i fælles menighedsråd giver mulighed for at justere menighedsrådets medlemmer efter behov. Men menighedsråd med flere sognekirker, kan blive for små.
 - c. § 2 stk. 4: Det er uklart hvad et fælles menighedsråd er til forskel fra et menighedsråd?
2. § 2 fortsat: Vi har fuld forståelse for at det for nogle præster kan blive uoverskueligt at sidde i flere menighedsråd bl.a. hvor præsterne f.eks. er ansat i små kvoter eller i storpastorater. Denne forpligtelse må begrænses, hvad rapporten også ønsker. Vi mener dog det bør ske i en afvejning i forhold til det principielle synspunkt, at præster bør deltage i menighedsrådsarbejdet, hvor det på nogen måde er muligt og evt. på aftalte vilkår. Hvis forpligtelsen kommer til at hvile på få eller måske kun en enkelt præst i rådet bliver denne "repræsentant" for præsterne ligesom der sidder en repræsentant for de øvrige medarbejdere. Men præster er ansat og forpligtet på særlig vis. Enhver præsts fødte medlemskab af et menighedsråd er med til at fastholde såvel præst som menighedsråd på et gensidigt forpligtende og godt samvirke mellem teologens og lægmandens aspekter på sognets kirkelige arbejde. Vi vil i forlængelse af dette også slå et slag for at funktionspræster fortsat har en form for tilknytning til et menighedsråd eller sogn, for ikke at blive institutionelle eller stærkt funktionsorienterede satellitter.
 - a. Præster i varige kvoteansættelser bør i udgangspunktet være fødte medlemmer af et menighedsråd. Et medlemskab, som biskoppen i forbindelse med distriktsdeling kan løse dem fra.
3. Vi tilslutter os forslaget om ændret titel til kontaktpersonen således at denne i fremtiden kaldes personaleansvarlig og skal gennemgå en uddannelse som forudsætning for at bestride dette hverv.
4. Vedr. § 15 stk 5: Lovforslaget kan rykke ved opfattelsen af rådets legitimitet som demokratisk valgt men erkender at rådet både er valgt og arbejdsgiver. Vi tilslutter os den nye mulighed for at ekskludere et menighedsrådsmedlem, hvor der er tale om overtrædelse af lov og følgelig en vedvarende og voldsom belastning af arbejdsmiljøet som følge af et medlems ageren. Det skal kun ske helt undtagelsesvist og have sin endelige forankring hos biskoppen, der har det overordnede tilsyn med kirkens liv. Skal en afgørelse om eksklusion kunne appelleres til Kirkeministeriet, som i gældende lov?
5. Vi noterer at lovforslaget mod rapportens anbefaling, fastholder muligheden for drift af præsteboliger i menighedsrådets regi, hvor det ønskes og omvendt overdrages til provstiet, hvor det ønskes. En sådan

frivillighed findes i den nuværende lovgivning og giver dermed allerede mulighed for forenkling i menighedsrådets arbejde, hvis det er i denne sammenhæng, den ønskes. Det er klart at placeringen skal fastlægges for en årrække, så eventuel tilknytning af arbejdskraft i provstiet til opgaven kan planlægges med rimelighed. Det er i denne sammenhæng vigtigt for Grundtvigsk Forum at fastslå, at der findes forskellige lige legitime motivationer til at lade sig vælge ind i et menighedsråd.

Menighedsrådsmedlemmer, der gerne vil og mener sig kompetente til at bidrage til det lokale kirkeliv i forbindelse med vedligehold af bygninger, har lige så legitim motivation som medlemmer, der nærer ønske om at sidde i menighedsrådets gudstjenesteudvalg eller kulturudvalg. Lovforslaget angiver i øvrigt risikoen for misforhold mellem menighedsråd og præst som grund til at flytte vedligehold af boliger fra alle menighedsråd. Her mener vi, at der også kan opstå konflikter og misforhold, hvor præsten oplever at dennes direkte leder (provsten) sidder med delansvar for præstens bolig.

- a. Det bør præciseres at præsteboliger og sognegårde fastholdes i menighedsrådets regi og kan overdrages til provstiudvalget.
 - b. Vedr. § 21: Hvilken ret har et menighedsråd over en sognegård, der ligger i tilknytning til en præstegård i de tilfælde, hvor præstegården er overdraget til provstiet? I det lovforberedende arbejde står der: "der vil i den forbindelse kunne fastsættes regler for brugsret til sognegården." Skal menighedsrådet indgå en brugsretsaftale for at få adgang til sognegården?
 - c. Det er uklart hvilken juridisk ret eller høring menighedsråd har i forbindelse med salg eller nedlæggelse af præsteboliger, hvis de er overdraget til provstiet.
6. Vi savner en økonomisk beregning af, hvad det vil koste at overdrage ejendomme fra menighedsråd til provstier, obligatoriske kurser og honorarer, ansættelser i provstiet til at centralisere opgaver.
 7. Vi tilslutter os tydeliggørelsen af, at præster/menighedsråd har initiativret til at rejse liturgiske spørgsmål.
 8. Vi forstår, at det kan være en forenkling at fjerne en række godkendelseskrav for ændringer af kirkegårdenes indretning. Ikke desto mindre er de nuværende krav for os at se, også en god mulighed for, at ændringerne altid sker i samarbejde med provsti og stiftsøvrighed. Denne samtale sikrer, at menighedsrådet ikke står alene, når der skal træffes beslutninger om kirkegårdenes indretning. Ved at indretningen af kirkegården sker i samtale med andre myndigheder sikres der en kontinuitet, der varer længere en menighedsrådets funktionsperiode.
 9. Vedr. § 1 stk. 2: Vi er bekymrede over den linje der gives for menighedsrådsarbejdet, idet man modarbejder de lokale særkender i de forskellige menighedsråd, når man ligestiller evangeliets forkyndelse,

gudstjenester, kirkelige handlinger, den kirkelige undervisning, diakoni og mission. Desuden giver man måske menighedsrådet det indtryk, at der er flere opgaver, som de ville have svært ved at løfte.

10. Vi mener at man med formuleringen: "Menighedsrådet er ansvarligt for folkekirkens virke i sognet og skal sørge for gode rammer for evangeliets forkyndelse og kirkens liv og vækst" vil ramme det virke ind, som selvfølgelig også indeholder " gudstjenester, kirkelige handlinger, den kirkelige undervisning, diakoni og mission", men man undgår at kunne udpege særlige opgaver, et medlem som uværdigt hvis vedkommende for eksempel ikke opfatter sit arbejde i menighedsråd som missionsarbejde.

Vi anmoder om en udvidelse af høringsperioden. Forslaget er udarbejdet i et lukket udvalg bestående af repræsentanter for kirkelige interesseorganisationer. Lovforslaget 1. juli 2025. Folkekirkens valgte medlemmer i menighedsråd, provstiudvalg og stiftsråd holder ikke møder i det vante omfang hen over sommer og ferie, og har derfor ikke haft mulighed for at sætte sig ind i et omfattende lovforslag, der rykker ved forholdet mellem sogn, provsti og stift. Folkekirkens demokratiske råd og udvalg har ansvar for den folkekirkens økonomi. Et lovforslag, hvis økonomiske konsekvenser det lovforberedende udvalg ikke har regnet på.

På vegne af Grundtvigsk Forum,

Kirsten Margrethe Andersen
Formand, Grundtvigsk Forum
Tlf. 2680 1650
formand@grundtvig.dk

Ulla Morre Bidstrup
Næstformand, Grundtvigsk Forum
Tlf. 2464 4147
umb@km.dk